

72 . Grădiștea de Munte | Comuna: Orăștioara de Sus | Județ: Hunedoara | Punct: Dealul Grădiștii | Anul: 2007

Anul: 2007

Cod RAN: 90397.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie

Epoci: Hallstatt, La Tène

Tipuri sit: descoperire izolată, tip neprecizat, amenajare/construcție, necropolă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

Autori: Cristina Bodó, Gabriela Gheorghiu, Ioan Glodariu, Eugen Iaroslavschi, Răzvan Mateescu, Luca Paul Pupeză, Darius Sima

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Rezumat

Sarmizegetusa Regia se află la S de Orăștie, satul Grădiștea de Munte, pe o ramificație a Muncelului intrată în literatura arheologică cu numele de Dealul Grădiștii. Cercetările arheologice în anul 2007 s-au efectuat dupăvechile principii ale colectivului de cercetare, anume continuarea săpăturilor la obiectivele anterioare abordate pentru terminarea pe sectoare a cercetării generale și verificări acolo unde ele se impun. Activitatea s-a masat mai ales în zona sacră pe terasa a X-a și s-au făcut verificări mai ales la NE de zona sacră, în punctul Căprăreața.

Raport

Sarmizegetusa Regia se află la S de Orăștie, satul Grădiștea de Munte, pe o ramificație a Muncelului intrată în literatura arheologică cu numele de Dealul Grădiștii. Ruinele antice s-au semnalat încă din sec. al XVI-lea. De-atunci probabil au început și răscolirile celor vizibile la suprafață. Cele mai mari s-au făcut în sec. XVIII-XIX pentru că în ultimul deceniu al sec. XX și la începutul veacului nostru să fie călcate de căutătorii de comori înzestrați cu aparatură de detectare modernă. Primele cercetări sistematice s-au făcut în 1924 și au fost reluate cu întreruperi variabile ca întinderi, din 1950.

Locuirea antică se întinde pe aproape 6 km, pe terase amenajate de daci mai ales pe coama și pe versanții de S ai Piciorului Muncelului. Capitala regatului dac are două „cartiere” civile la V și la E între care se află cetatea și zona sacră. Cercetările arheologice din anul 2007 au vizat zona sacră și anume terasa a X-a și zona Căprăreața.

Cercetările arheologice în anul 2007 s-au efectuat dupăvechile principii ale colectivului de cercetare, anume continuarea săpăturilor la obiectivele anterioare abordate pentru terminarea pe sectoare a cercetării generale și verificări acolo unde ele se impun. Activitatea s-a masat mai ales în zona sacră pe terasa a X-a și s-au făcut verificări mai ales la NE de zona sacră, în punctul Căprăreața. În subsidiar s-a „periat” din nou Piciorul Muncelului pentru a verifica dacă el a fost din nou „căutat” de către căutătorii de comori și, eventual, pentru recuperarea materialelor arheologice aruncate de braconierii siturilor arheologice.

Terasa a X-a

Continuarea cercetărilor din anii 2004 și 2005 era imposibilă din moment ce încă nu a fost soluționat diferendul între MCC (care susține cercetarea arheologică), pe de o parte și Ministerul Mediului, recte Administrația Parcului Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina (care protejează câțiva copaci), pe de altă parte. Ca urmare s-a preferat continuarea cercetării sectorului de N al terasei. Acolo nu era cercetată integral

porțiunea dintre sanctuarul mare de andezit și cele trei încăperi cu ziduri din blocuri fasonate situate la N de sanctuar și tot acolo nivelarea terenului pentru accesul utilajelor necesare conservării din anul 1980 a acoperit cele trei încăperi amintite.

Se impunea continuarea SI/2006 și redacoperirea feței de S a zidului celor trei încăperi. Ca urmare, SI/2006, de 22 x 2 m a fost prelungită spre N cu încă 8 m și a devenit SI/2006-2007 având în total dimensiunile de 30 x 2 m. Ea a dovedit că la amenajarea terasei de către daci, după tăierea și nivelarea stâncii native din buza terasei, spărturile nedorite ale ei au fost nivelate cu pământul de umplutură al terasei. Ici-colo era câte un fragment ceramic.

Secțiunea IB, de 7,50 x 2 m s-a trasat perpendicular pe SI 2006/2007 în m. 22 -23 ai ei și cu orientarea SV-NE. Ea a fost paralelă cu SII/2006 și la distanță de 4 m.

Stratigrafia (de sus în jos): - strat subțire provenit de la nivelarea făcută în anii 1979-1980, numai la joncțiunea cu SI 2006/2007; humus format până în anul 1979; pământ din umplutura terasei; stânca nativă tăiată aproape orizontal și doar în fața paramentului exterior (dinspre S) era tăiată în unghi.

În m. 6-7,50 din peretele de SV, la 1 m adâncime au apărut blocuri de calcar, unele cu obișnuitele jgheaburi pentru tiranții de bârnă și mergând oblic în secțiune, intrau în peretele de NE al secțiunii. În prima asiză erau patru blocuri, iar în asiza a doua s-au păstrat doar două. Alte trei blocuri erau căzute la distanțe variabile departe în fața paramentului.

Materialul arheologic consta din câteva fragmente ceramice, fragmente de țigle dacice, unul dintr-un olan, dar și două fragmente de cărămizi triunghiulare; la cele din urmă, cu toate că trădează intervenția romană, pasta este identică cu acele dacice („sursa” de lut conținea nelipsite particule de mică).

Desigur paramentul protejat a fost acoperit, la fel ca și secțiunile. Oricum se impune dezvelirea încăperilor chiar dacă mici alunecări de pământ o fac destul de anevoioasă, întreprindere posibilă numai după ce Administrația Parcului va fi convinsă că expunerea unor încăperi cu ziduri din blocuri de calcar, vechi de două milenii, este mai importantă decât păstrarea în picioare a patru –cinci fagi de 20–30 de ani.

Verificările au vizat doar parțial porțiunea din Piciorul Muncelului cunoscută cu numele Căprăreăța. Acolo în anii 70 ai secolului trecut s-au cercetat două terase, unde s-a descoperit un mare atelier de făurărie. Tot acolo căutătorii de comori au găsit primul lot de brățări dacice de aur.

Groapa cu primul lot a fost identificată, curățată de pământul scurs în ea și desenată. Ea a fost săpată în stâncă, în pantă abruptă și avea un colț de stâncă drept reper pentru cei ce le-au ascuns. Cum desenele gropii au fost făcute la aproape 7 ani de la golirea ei de către braconieri, planul și profilele ei au fost parțial „ajustate” de cei care au găsit cele 10 brățări de teamă să nu scape vreun alt obiect. Importantă este săparea ei în vechime în stânca nativă într-un loc unde panta naturală era de 700 și în apropierea unui reper natural trainic (colțul de stâncă). Desigur cel care a ales locul a pierit în războiul daco-roman din 105-106 p.Chr., iar cei ce au săpat groapa probabil imediat după ascunderea brățărilor, protejate de-a lungul timpului de alunecările terenului, precum și de lespezile de micasist aruncate de braconierii sitului arheologic în apropierea gropii. Chiar în această împrejurare se impun trei observații: - romanii nu au găsit după căderea Sarmizegetusei întreg tezaurul regal, tezaurul nu a fost îngropat într-un singur loc, ceea ce este firesc (vezi de pildă monedele de aur) și la daci, ca și la alte popoare (celți, germani, romani) aurul era rezervat „suveranului” și familiei sale și numai ei aveau dreptul să poarte obiecte de podoabă din acest metal. Ultima constatare explică absența aurului în mulțimea de tezaure cu piese de argint găsite până acum în Dacia preromană.

Nu departe se află alte două colțuri de stâncă lângă care nu sunt nici un fel de amenajări. Periegezele sistematice la Căprăreăța au dus la descoperirea de materiale arheologice abandonate de braconieri sau scoase la iveală de torenții iscați după tăierea pădurii. Menționăm o fibulă disc cu balama fragmentară, un capac de fier, o caserolă fragmentară cu toartă, un bol de fier fragmentar, un drug de poartă, două lupe de fier, un fragment de tub de canal din lut și fragmente ceramice.

Perierea Piciorului Muncelului de la Căprăreăța până La Porți, adică pe toată lungimea anticei Sarmizegetusei Regia nu a depistat existența unor gropi recente ale căutătorilor de comori, semn foarte

probabil că zona a fost „epuizată” din punctul lor de vedere. În schimb au mai fost recuperate câteva piese izolate din fier.

Mulțumită aceleiași înțelegeri a MCC, menționată și în anul 2006, a continuat și s-a încheiat ridicarea topo a întregului sit. Concret s-au executat: ridicarea topografică a cartierului civil de la E (Căprăreța) în proiecție stereografică 1970, sistem de referință - Marea Neagră 1975, planul topografic al zonei Căprăreța cu specială privire asupra teraselor antropogene (realizat în premieră prin validarea pe ortofotoplanuri) în aceeași proiecție și baza de date de tip GIS.1

Informații suplimentare online

[Raportul 3890 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
